

SOS4016 - Individuelt leseemne i sosiologi

Periodisk emneevaluering våren 2020

Cathrine Holst og Gunn Birkelund

Emnet ble opprettet etter initiativ fra studentrepresentanter. Tilsvarende emner finnes ved andre fag (samfunnsgeografi, historie osv.). Utgangspunktet er at det i brede universitetsfag alltid vil være temaer som ikke vil dekkes av eksisterende kurstilbud, og at studenter på masternivå bør kunne ha mulighet til å fordype seg i emner som instituttet ikke tilbyr kurs i. Emnet krever at studentene er selvstendige og selv tar ansvar for å orientere seg i litteraturen og setter sammen en pensumliste som holder faglig mål. Instituttet setter også av begrenset med ressurser til kurset. Timetall gir rom for noen få fellessamlinger, men lite individuell veiledning. Dette er med andre ord tenkt som et kurs for studenter som greier mye selv, når det gjelder å utforme selve emnet, og når det gjelder skriving av oppgave. Det er generelt viktig at et kurs som dette ikke på en uheldig måte «utkonkurrerer» fordypningsemnene instituttet tilbyr (oppfattes som «lettere», mindre arbeidsintensivt osv.)

Emnet har gått våren 2019, med Magne Flemmen og Cathrine Holst som fagansvarlige, og våren 2020, der ansvarlige har vært Gunn Elisabeth Birkelund og Cathrine Holst. 8 studenter var påmeldt emnet i 2019, mens 7 var oppmeldt til eksamen. (1 student trakk seg tidlig i løpet og valgte i stedet et av de andre fordypningsemnene). 11 studenter var påmeldt emnet og oppmeldt til eksamen i 2020. Gjennomsnittskaracteren på emnet begge år har vært B.

Temaene for leseemnene er varierte. Noen temaer har vært relativt teoriorienterte (kapitalismeteorologi, forbrukersamfunnet, kausalitetsteori, posthumanisme, kolonialisme/postkolonialisme osv.), mens andre har vært mer empirisk orienterte (høyrepopulisme og klasse, kjærlighet og intimitet, helse- og idrett, digitalisering, utdannings sosiologiske emner, genetik og sosiologi osv.). Enkelte studenter har lagt opp varianter av fordypningsemner som instituttet har tilbudt tidligere, men som ikke gikk det aktuelle semesteret (for eksempel rus og avvik).

Det er obligatorisk deltagelse på fellessamlingene på kurset. Studentene må også få godkjent emnebeskrivelse, pensum (800-1000 sider) og problemstilling for emneoppgaven før de får melde seg opp til eksamen. Eksamen er en hjemmeoppgave ut fra en egendefinert, godkjent problemstilling og som nytter pensumet studentene har lagt opp og fått godkjent. Eksamensordningen tilsvarer den som gjelder for instituttets øvrige fordypningsemner på masternivå.

I 2019 ble det, i tråd med emnebeskrivelsen, arrangert tre samlinger for studentene. Første samling var et orienteringsmøte + kræsjkurs i litteratursøk (v/invitert innleder fra UB). Andre møte la studentene fram forslag til pensumliste og problemstilling for oppgaven. Tredje samling ble arrangert som en minikonferanse. Studentene fikk 10 minutter til å presentere oppgaveutkast før de fikk kommentarer fra de andre studentene og fagansvarlige. I forbindelse med utvikling av pensumliste ble det gitt individuell veiledning til studenter ved behov av fagansvarlige. Noen av studentene var på eget initiativ, eller etter oppfordring fra fagansvarlige, i kontakt med andre fagpersoner på eller utenfor ISS for å kvalitetssikre emnet sitt

Kurset våren 2020 forløp på samme måte, og i tråd med emnebeskrivelsen, med unntak av de omlegginger som ble nødvendig midtveis i kurset som følge av koronarestriksjoner. For det første ble tredje samling avlyst. Studentene fikk i stedet skriftlige tilbakemeldinger på oppgaveutkast fra en av de fagansvarlige og en medstudent. For det andre ble det generelt mer individuell veiledning enn forrige gang kurset gikk, men mindre veiledning gjennom fysiske treff, og mer over e-post eller på Zoom. For det tredje ble det mer individuell kontakt med enkeltstudenter først og fremst gjennom e-post om ulike sider ved studie- og livssituasjon som følge av korona.

Emnet har både våren 2019 og våren 2020 blitt evaluert skriftlig av studentene (åpne spørsmål). Våren 2019 ble det avsatt 5-10 minutter til evaluering under tredje samling, så alle leverte evalueringer. Våren 2020 ble studentevalueringen foretatt digitalt, og ved hjelp av studiekonsulent (for å sikre anonymisering). 6 av 11 studenter deltok.

Studentene oppgir stort sett å være svært fornøyd med dette studietilbudet – samlingene, veiledningen og studieutbyttet, og understreker betydningen av å ha et emne som dette som gir rom for individuelle faglige interesser. Sosiologifaget er stort og bredt, og flere viktige sosiologiske temaer faller utenfor instituttets fordypningsemner. Flere etterlyser økte ressurser til emnet, eller omorganisering av eksisterende ressurser, for å gi rom for mer individuell veiledning og skriftlige tilbakemeldinger på oppgaveutkast fra fagansvarlige og mer hjelp til å sette sammen pensumlister. Det er også kommet forslag om å arrangere andre og tredje samling tidligere, og innføre flere frister og mer kontroll fra fagansvarlige over løpet, for å sikre at studentene kommer tidligere i gang med arbeidet. Andre oppgir tilfredshet med nivået på innblanding og antall frister, og liker emnet særlig fordi det gir stort rom for frihet og fleksibilitet.

Studentene oppgir at omleggingene på kurset midtveis våren 2020 som følge av korona alt i alt fungerte bra som situasjonen var. Flere studenter oppgir å være fornøyd med den individuelle kontakten med faglærere i koronatiden. En del av studentene har også hatt kontakt med hverandre over Zoom eller ved å treffes i parken. Noen skriver at et leseemne som dette nok ble mindre rammet enn andre emner, ettersom det i utgangspunktet er meningen at mye arbeid skal foregå individuelt og selvstendig. Flere gir uttrykk for at de synes prosessen med å lage pensumliste, problemstilling og oppgave har vært god og givende, til tross for korona, og at de nå føler seg bedre forberedt til å gå i gang med masteroppgaven. Flere studenter oppgir samtidig å ha slitt i perioder og møtt problemer og utfordringer knyttet til ensomhet, lite kontakt med medstudenter, personlig økonomi og manglende tilgang til lesesal. Et særlig problem, nevnt av flere, er vansker med å få fatt i pensumlitteratur på biblioteket i koronatiden.

Fagansvarlige slutter seg til studentenes vurdering av betydningen av å ha dette emnet ved et fag som sosiologi. Emnebeskrivelsen for kurset er fersk og nylig gjennomarbeidet, og det er ikke behov for større endringer i opplegget for kurset. Ordningen med to fagansvarlige med litt ulike orientering og faglige interesser bør opprettholdes, ettersom det er en bred portefølje av temaer og litteratur å forholde seg til. Enkelte justeringer bør vurderes. For eksempel kan det være en god ide å flytte andre og tredje samling tidligere så studentene kommer raskere i gang med skrivingen. Det kan også tenkes at ressursene bør flyttes noe mer i retning av mer tid til individuell veiledning (som en del studenter etterlyser) og færre timer til fellessamlinger. Fellessamlingene tjener samtidig viktige faglige og sosiale funksjoner, og

minikonferansen (tredje samling) bør komme tilbake med mindre koronasituasjonen skaper vansker for dette også våren 21.

At gjennomsnittskarakteren er relativt høy (B), er ikke så uventet eller urimelig, gitt at flere av studentene er særlig motiverte for å jobbe med sitt eget favoritt-emne. Det er en økning i antall studenter fra 7 til 11 fra 2019 til 2020. Dette er en akseptabel størrelse på gruppen, men det er grunn til å følge utviklingen og se om veksten fortsetter. Det vil naturligvis være variasjon mellom år, men målet må være at masterstudenter flest følger fordypningsemnene som tilbys av instituttet, og at leseemnet ikke blir for «populært».

Det er derfor viktig at fagansvarlige tidlig tar en ekstra runde med alle som har meldt seg på emnet for å avklare om deres faglige interesser ikke likevel kan innpasses under et av de etablerte fordypningsemnene. Fagansvarlige må også kommunisere tydelig at det er krevende og krever stor egeninnsats og faglig interesse å velge dette emnet. Både i 2019 og i 2020 har noen av studentene hatt problemer med å få på plass en pensumliste som kunne passere. Fagansvarlige bør vektlegge å kommunisere strategier for å få en god pensumliste på plass (systematiske søk i databaser, orientering via håndbøker og pensumlister på relevante kurs ved andre universiteter osv.). Det kan også understrekes enda tydeligere overfor studentene at det vil være særlig utfordrende å velge rent teoretiske emner (selv om det bør være mulig for særlig interesserte studenter å utforme rene teoriemner). En utfordring er også at noen studenter ser for seg for brede emner – det er viktig at emnet blir spesialisert og distinkt nok. Andre studenter gjør emnene sine for smale og selektive, og må korrigeres på dette. Det må understrekes at emneoppgavene må anvende betydelige deler av det valgte pensum på en aktiv måte, så oppgavene ikke blir for smale (og man i realiteten kan passere emnet uten å ha lest store deler av pensum man har lagt opp).

Hvis koronasituasjonen vedvarer, kan studentene oppfordres til å legge opp så mye digitalt pensum som mulig for å unngå å bli avhengig av fysisk tilgang til bibliotek. Fagansvarlige ser ikke behov for å tilføre store ekstra ressurser til kurset. Det er forståelig at en del studenter ønsker seg dette. Hensynet til at kurset ikke skal utkonkurrere ordinært kurstilbud må imidlertid veie tungt.